

Inhoud

Auteurs	6
Voorwoord	7
De impact van de COVID-19-pandemie op het EU-asielbeleid Florian Trauner	9
Besluitvorming onder onzekerheid: naar meer en betere stakeholder inclusie, zelfs als de tijd dringt! Michaël Dooms	15
Na corona werd alles weer hetzelfde (of de wraak van het consumentisme) Pascal Verhoest	25
Een digitale versnelling hoger schakelen? Ja, maar niet iedereen kan mee Leo Van Audenhove, Ilse Mariën, Brent Philipsen en Axelle Asmar	31
Van COVID-crisis naar Recovid-plan Michel Maus	37
De gezondheids crisis, een aanzet tot efficiënt federalisme? Aube Wirtgen en Dave Sinardet	45
Eerwaarde data – De COVID-19-trigger & hoe ons geld waarde-data werd Geoffrey Aerts	53
Naar een ‘digital turn’ in het gevangeniswezen? Kristel Beyens en Jana Robberechts	61
Zullen we allemaal een goede conditie hebben na de coronacrisis? Romain Meeusen	69
Het belang van een veerkrachtige gezondheidszorg Mark Leys	79
Beter na de Plag? De impact van gezondheidscrisissen op samenleving en economie in het verleden Wouter Ryckbosch, Nel de Mûelenaere en Bart Lambert	85

COVID-19 en de gevolgen voor humanresourcemanagement Bert Schreurs en Maarten Andriessen	93
'To travel or not to travel?': Een essentiële vraag voor academici Ann Van Griensven	101
'Niet: wat doet corona met de maatschappij, maar: wat doet de maatschappij met corona?' Werner Schirmer	109
Media in tijden van een pandemie: vriend en vijand in een complexe spreidstand Ike Picone, Wendy Van den Broeck, Karen Donders en Tim Raats	117
Psychologie in tijden van pandemie: lessen uit <i>behavioral economics</i> en <i>nudging</i> voor overheid, experts en media Timothy Desmet	125
Gesloten grenzen: Een uitgelezen kans voor bezinning over een nieuw (EU-)migratiebeleid Ilke Adam	133
Post-coronamobiliteit: kunnen we de omslag maken naar een duurzamere mobiliteit? Cathy Macharis	137
Onderwijs post corona: outside the box and into the city Jill Surmont, Joost Vaesen, Inge Placklé en Jo Tondeur	145
De postcorona-tuin van Akademos zal digitaal en open zijn: Hoe de coronapandemie wetenschap en universiteiten voorgoed verandert Jean-Claude Burgelman en Luk Van Langenhove	157
Digitaal naar een nieuw normaal: opvolgcultuur 2.0 Yoni Van Den Eede en Karl Verstrynge	165
Academici in actie voor een comfortabel pensioen in België: Vijf lessen en een oproep aan de VUB Kris Boudt en Steven Vanduffel	173
Digitaal tracen, technologie en privacy Jo Pierson, Ine Van Zeeland, Rob Heyman en Pieter Ballon	181
Robots in een post corona tijdperk Bram Vanderborght	189

Efficiënt maar suboptimaal: Onze digitale communicatie heeft nood aan serendipiteit	195
Annelien Smets en Pieter Ballon	
Meer sociaal ondernemerschap in tijden van COVID-19	203
Nikolay A. Dentchev	
Contact vanop een afstand: Hoe krijgt virtueel contact een plaats in ons dagelijks leven tijdens social distancing?	211
Anaïs Glorieux	
Sport(clubs) in het nieuwe normaal: aanjager voor de herstart van het sociaal-maatschappelijk leven	221
Veerle De Bosscher, Margot Ricour, Sebastiaan De Cocq (VUB), in samenwerking met Jeroen Scheerder en Erik Thibault (KULeuven) en Annick Willem (UGent)	
Nationaal geluk onder druk: herstart de topsport!	233
Veerle de Bosscher, Sebastiaan de Cocq, Jens de Rycke, Inge Derom en Margot Ricour	
Anoniem maar toch gevaarlijk. Hang naar surveillance roept vragen over privacy op	241
Rosamunde van Brakel en Paul De Hert	
Leven na corona: terug naar hoe het was of toch niet? Zeven pistes tot blijvende verandering	247
Jean-Claude Burgelman en Luk Van Langenhove	
Coronatijden – tijdsritmen van betaalde arbeid en gezinsleven botsen	257
Francisca Mullens en Julie Verbeylen	
Vertrouwen tussen politiek, wetenschap en burgers in tijden van pandemie	265
Kevin De Moortel en Jan Cornelis	
Naar een beter evenwicht tussen gezondheid, economie en psychisch welzijn	277
Frieda Matthys	
Onlineshopping en innovatieve winkeltechnologieën in de lift dankzij COVID-19	285
Malaika Brengman, Kim Willems en Nanouk Verhulst	
Curriculum Vitae auteurs	295

Auteurs

Anaïs Glorieux
Ann Van Griensven
Annelien Smets
Aube Wirtgen
Axelle Asmar
Bart Lambert
Bert Schreurs
Bram Vanderborght
Brent Philipsen
Cathy Macharis
Dave Sinardet
Florian Trauner
Francisca Mullens
Frieda Matthys
Geoffrey Aerts
Ike Picone
Ilse Mariën
Ine Van Zeeland
Inge Derom
Inge Placklé
Jan Cornelis
Jana Robberechts
Jean Claude Burgelman
Jens De Rycke
Jill Surmont
Jo Pierson
Jo Tondeur
Joost Vaesen
Julie Verbeylen
Karen Donders
Karl Verstrynge
Kevin De Moortel
Kim Willems
Kris Boudt
Kristel Beyens
Leo Van Audenhove
Luk Van Langenhove
Maarten Andriessen
Malaika Brengman
Margot Ricour
Mark Leys
Michaël Dooms
Michel Maus
Nanouk Verhulst
Nel de Mûelenaere
Nikolay A. Dentchev
Pascal Verhoest
Paul De Hert
Pieter Ballon
Rob Heyman
Romain Meeusen
Rosamunde Van Brakel
Sebastiaan De Cocq
Steven Vanduffel
Tim Raats
Timothy Desmet
Veerle De Bosscher
Wendy Van den Broeck
Wouter Ryckbosch
Werner Schirmer
Yoni Van den Eede

Voorwoord

Alle grote uitdagingen waar we vandaag als samenleving mee te maken hebben, vereisen een multidisciplinaire aanpak. En toch zijn nagenoeg al onze wetenschappelijke instituten georganiseerd binnen de grenzen van één discipline.

Om daar verandering in te brengen, bracht ik in het najaar van 2016 een groep onderzoekers samen, van alle leeftijden en werkzaam in heel uiteenlopende wetenschapsgebieden. Mijn vraag was eenvoudig: denk na waar jullie, in het licht van de uitdagingen waar we vandaag als samenleving voor staan, samen onderzoek over zouden willen doen.

Zo ontstonden verschillende projectgroepen: een over het idee van een humane stad, een andere over de maatschappelijke gevolgen van robotisering, nog een andere over migratie. De leden van de projectgroepen denken samen na, bediscussiëren elkaars ideeën, schrijven teksten die in de groep circuleren en die na verloop van tijd hun beslag vinden in een boek. Twee boeken zijn inmiddels verschenen – *De Humane Stad* (2017) en *Homo Roboticus* (2019) – en een derde boek staat op stapel.

Te midden de COVID-19-crisis zag een nieuwe groep het licht. De COVID-19-crisis bewees ten overvloede dat je dat soort grote maatschappelijke uitdagingen enkel interdisciplinair kunt benaderen. COVID-19 bewees, voor wie daar nog aan zou twijfelen, hoe verweven alles met elkaar is en hoe de terreinen van wetenschappelijke disciplines elkaar onvermijdelijk zowel overlappen als aanvullen. Pas door verschillende expertises samen te brengen en met elkaar in gesprek te laten gaan, begrijpen we complexe problematieken en kunnen we werk beginnen maken van oplossingen. Dit e-book is de weerslag van dat gesprek tussen disciplines.

De verschillende projectgroepen varen onder de vlag van POINcaré. Die naam is een verwijzing naar de Franse wiskundige en wetenschapsfilosoof Henri Poincaré (1854-1912), die onder meer het principe van het vrij onderzoek beschreef, dat ook vandaag het wetenschappelijk en maatschappelijk project van de Vrije Universiteit Brussel blijft inspireren.

Ons onderwijs, het onderzoek en de maatschappelijke dienstverlening gaan uit van een radicaal humanisme. Dat radicaal humanisme vertaalt zich in de principes van vrijheid, gelijkheid en verbondenheid.

Vrijheid staat voor ons voor vrij onderzoek: de verwerping van elk louter gezagsargument en de waarborg van de vrije oordeelsvorming. Gelijkheid staat voor ons voor gelijkwaardigheid en erkenning van diversiteit. Verbondenheid staat voor onze betrokkenheid op de grote maatschappelijke uitdagingen en onze zorg voor een respectvolle omgang met de medemensen en met de wereld.

Die waarden vormen de rode draad doorheen de initiatieven van de POINcaré-denktank. Telkens wordt de vraag gesteld wat de impact is van te verwachten ontwikkelingen op onze waarden en hoe we die waarden het best kunnen vrijwaren.

Nobelprijswinnaar Economie Robert J. Shiller schreef: 'In the longer run and for wide-reaching issues, more creative solutions tend to come from imaginative interdisciplinary collaboration'.

Dat moet ook de ambitie zijn van onze universiteiten. Dat is althans de ambitie die ik deel met de leden van de POINcaré-groep.

Caroline Pauwels,
Rector Vrije Universiteit Brussel